EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2021/1573,

annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0087/2021),

A. toteaa, että Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksen tulo- ja menotaulukon ([1]) mukaan keskuksen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2019 oli 18 178 352,57 euroa, mikä merkitsee 12,39 prosentin lisäystä vuoteen 2018 verrattuna; ottaa huomioon, että määrärahojen kasvu selittyy pääasiassa uuden liittymistä valmistelevan tukivälineen nro 7 (IPA 7) käynnistymisellä; toteaa, että keskuksen talousarvio rahoitetaan pääasiassa unionin talousarviosta;

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin toteaa kertomuksessaan keskuksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2019 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että keskuksen tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2019 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 100 prosenttia eli sama kuin vuonna 2018; panee tyytyväisenä merkille, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 98,29 prosenttia eli 0,28 prosenttia korkeampi kuin edellisenä vuonna;

Toiminnan tuloksellisuus

2. pitää myönteisenä, että keskus otti vuonna 2019 käyttöön uuden tuloksellisuuden mittausmallin, jossa käytetään yhdistelmää kymmenestä keskeisestä tulosindikaattorista tuotosten tuloksellisuuden ja resurssien käytön tehokkuuden mittaamiseksi; panee merkille, että kymmenen keskeisen tulosindikaattorin yhdistelmä on jaettu 43 täsmällisempään tulosindikaattoriin, joille on määritelty vuotuiset tavoitteet; pitää myönteisenä, että keskus on saavuttanut 39 tavoitetta 43:sta ja että loput kolme saavutettiin osittain ja yhtä ei voitu soveltaa;

3. panee tyytyväisenä merkille vuoden 2019 työohjelman korkean täytäntöönpanon tason, jonka osalta keskeisten tulosindikaattorien seuranta saavutettiin tason 1 tuotosten/tulosten osalta ja ylitettiin tason 2 ja tason 3 tuotosten/tulosten osalta;

4. kehottaa keskusta tarkistamaan ja päivittämään säännöllisesti tuloksellisuusmittausjärjestelmäänsä ja keskeisiä tulosindikaattoreitaan, jotta voidaan varmistaa keskuksen tehokas panos ja asiantuntemus unionin tasolla; kannustaa keskusta analysoimaan tuloksia huolellisesti ja hyödyntämään niitä strategiansa ja toimintosuunnittelunsa parantamiseksi;

5. painottaa keskuksen tärkeää roolia sen toimittaessa poliittisille päätöksentekijöille ja alan toimijoille huumausaineita ja huumausaineriippuvuutta sekä uusia suuntauksia koskevia selvityksiä ja tietoja, jotta laitonta huumausaineiden käyttöä ja kauppaa voidaan torjua tehokkaasti ja jotta voidaan edistää terveellisempää Eurooppaa puuttumalla huumausaineisiin liittyviin merkittäviin kansanterveydellisiin huolenaiheisiin; muistuttaa, että huumausaineiden kauppa on havaittu järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin tärkeimmäksi tulonlähteeksi ja värväyskanavaksi, ja korostaa siksi keskuksen panosta myös Euroopan turvallisuuden parantamiseen;

([1]) EUVL C 143, 30.4.2020, s. 17.

6. pitää keskuksen ja Europolin yhteistyötä myönteisenä; panee merkille niiden kolmannen yhteisen EU:n huumausainemarkkinoita koskevan raportin ja sitä tukevan digitaalisen tietopaketin julkaisemisen; panee merkille, että vuonna 2019 sovittiin kahdesta uudesta toimielinten tason työjärjestelystä Euroopan kemikaaliviraston (ECHA) ja Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) kanssa uusia psykoaktiivisia aineita koskevan uuden lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi; kannustaa keskusta lisäämään yhteistyötään muiden unionin virastojen, elinten, toimistojen ja toimielinten kanssa luomalla uusia synergioita esimerkiksi yhteisillä julkisten hankintojen järjestelmien, kyberturvallisuuden ja ekologisen siirtymän aloilla sekä keskuksen toiminta-alaan liittyvillä aloilla;

7. panee merkille, että keskus saavutti osittain tavoitteensa, joka koski koulutuspäivien määrää henkilöstön jäsentä kohti (tavoite 3 päivää, saavutti 2,4 päivää), koska koulutukseen varatut määrärahat vähenivät;

8. panee merkille, että keskus saavutti yleishyödyllisten peruspalvelujen kustannuksia koskevan tavoitteensa vain osittain huolimatta vedenkulutuksen vähenemisestä (–20 prosenttia); panee merkille lisääntyneet sähkön (+19,6 prosenttia) ja kaasun (+44 prosenttia) käyttökustannukset, koska ilmastoinnin käyttö lisääntyi keskuksen toimipaikan Lissabonin ilmasto-olosuhteiden vuoksi; suosittelee, että keskus keskittyy energiansäästöön ja tiedottaa vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä asiassa saavutetuista tuloksista;

9. panee merkille, että keskus saavutti osittain tavoitteensa osallistua 14 suureen tieteelliseen ja käytännön huumetapahtumaan, koska henkilöstöä oli siirrettävä muihin ensisijaisiin tehtäviin; kannustaa keskusta osallistumaan edelleen tällaisiin tapahtumiin, jotka ovat tärkeä väline keskuksen tiedon levittämiseksi suurelle yleisölle;

10. panee tyytyväisenä merkille, että 14. toukokuuta 2019 annetussa komission kertomuksessa keskuksen arvioinnista ([2]) todettiin, että keskus toimii hyvin; panee tyytyväisenä merkille kertomuksen muut päätelmät, joiden mukaan keskus tunnetaan huippuosaamiskeskuksena Euroopassa ja kansainvälisesti, että keskuksen tuottamat tiedot ovat todenperäisiä, objektiivisia, luotettavia ja varmoja, että keskuksen toiminta on merkityksellistä unionin tasolla ja vaihtelevassa määrin kansallisella tasolla, että keskuksen toiminta on johdonmukaista unionin toimielinten, muiden unionin virastojen ja kansainvälisten järjestöjen työn kanssa ja että keskuksen toiminnasta saatava unionin lisäarvo on suuri; panee merkille kertomuksessa esitetyt suositukset ja keskuksen käyttöön ottaman toimintasuunnitelman; kehottaa keskusta tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle suositusten täytäntöönpanosta;

11. huomauttaa, että tarvitaan monitahoista lähestymistapaa, jotta varmistetaan vammaisten henkilöiden mahdollisuus käyttää unionin toimielinten verkkosivustoja heidän vammastaan riippumatta direktiivissä (EU) 2016/2102 ([3]) säädetyllä tavalla, muun muassa takaamalla kansallisten viittomakielten saatavuus; ehdottaa, että vammaisia henkilöitä edustavat järjestöt otetaan mukaan tähän prosessiin;

12. suhtautuu myönteisesti huumausaineita koskevan EU4Monitoring-hankkeen perustamiseen yhdessä Euroopan naapuruuspolitiikan (ENP) kumppanimaiden kanssa ja toteaa, että hanke rahoitetaan Euroopan naapuruusvälineestä, jonka kokonaisbudjetti on 3 miljoonaa euroa, ja että sitä on tarkoitus toteuttaa vuoden 2021 loppuun saakka ja sen tavoitteena on tukea kansallisia ja alueellisia valmiuksia tunnistaa huumausaineisiin liittyvät terveys- ja turvallisuusuhat ja vastata niihin;

13. korostaa keskuksen vuosikertomustensa kautta antamaa panosta EU:n huumeidenvastaisen ohjelman ja toimintasuunnitelman 2021–2025 ([4]) kehittämiseen sekä keskuksen roolia sen täytäntöönpanossa.

Henkilöstöpolitiikka

14. panee merkille, että 31. joulukuuta 2019 henkilöstötaulukosta oli täytettynä 94,74 prosenttia ja että unionin talousarviossa hyväksytyistä kymmenestä virasta yhdeksän ja 66 väliaikaisesta toimesta 63 oli täytettynä (verrattuna 76 hyväksyttyyn virkaan tai toimeen vuonna 2018); panee merkille, että vuonna 2019 keskuksen palveluksessa työskenteli lisäksi 34 sopimussuhteista toimihenkilöä ja yksi kansallinen asiantuntija;

15. muistuttaa, että tilintarkastustuomioistuin on havainnut useissa virastoissa toistuvia puutteita, jotka koskevat ulkopuolisen henkilöstön ja vuokratyöntekijöiden palkkaamista; panee merkille, että keskuksen vastauksen mukaan se on arvioinut uudelleen tilapäistyöntekijöiden käytön toimintaperiaatetta, jotta se vastaisi paremmin organisaation operatiivisia tarpeita ja asianmukaista oikeudellista kehystä;

([2]) COM(2019)0228.
([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102, annettu 26. lokakuuta 2016, julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta (EUVL L 327, 2.12.2016, s. 1).
([4]) COM(2020)0606.

16. panee merkille, että keskus on ilmoittanut sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta hallintoneuvostossa vuonna 2019 (16 miestä ja 14 naista); panee huolestuneena merkille, että ylemmässä johdossa sukupuolet eivät ole tasapuolisesti edustettuina (7 miestä ja 2 naista); pyytää keskusta varmistamaan sukupuolten tasapuolisen edustuksen ylemmän johdon tasolla tulevaisuudessa;

17. pitää myönteisenä avointen virkojen julkistamista sekä keskuksen verkkosivustolla että EU:n henkilöstövalintatoimiston verkkosivustolla;

18. panee huolestuneena merkille, että henkilöstön maantieteellisessä tasapainossa on suuria eroja ja että merkittävä osuus eli noin 50 prosenttia virkamiehistä, väliaikaisista toimihenkilöistä ja sopimussuhteisista toimihenkilöistä on isäntäjäsenvaltion kansalaisia; kehottaa keskusta puuttumaan pikaisesti tähän ongelmaan ja parantamaan henkilöstön maantieteellistä tasapainoa;

19. kehottaa keskusta jatkamaan sellaisen pitkän aikavälin henkilöstöhallinnon kehyksen laatimista, jossa käsitellään työ- ja yksityiselämän tasapainoa, elinikäistä ohjausta ja urakehitystä, sukupuolten tasapuolista edustusta, etätyötä, maantieteellistä tasapainoa sekä vammaisten henkilöiden palvelukseenottoa ja integrointia;

20. toistaa huolensa siitä, että tilintarkastustuomioistuin on havainnut useissa virastoissa toistuvan puutteen, joka koskee ulkopuolisen henkilöstön ja vuokratyöntekijöiden palkkaamista; kehottaa puuttumaan ulkopuolisen henkilöstön palvelukseenotosta aiheutuvaan riippuvuuteen tällä tärkeällä alalla ja noudattamaan sovellettavaa työlainsäädäntöä; panee tyytyväisenä merkille keskuksen vastauksen, jonka mukaan se on arvioinut uudelleen tilapäistyöntekijöiden käyttöä koskevia toimintaperiaatteita rationalisoidakseen niitä operatiivisten tarpeidensa ja asiaa koskevan oikeudellisen kehyksen mukaisesti; panee merkille Euroopan unionin tuomioistuimessa vireillä olevan asian ([5]), jossa käsitellään useita kysymyksiä, jotka liittyvät vuokratyöntekijöistä annetun direktiivin 2008/104/EY ([6]) soveltamiseen unionin virastoissa; kehottaa keskusta käyttämään mahdollisimman paljon pysyvää henkilöstöä;

Hankinnat

21. panee tyytyväisenä merkille, että keskus otti käyttöön keskuksen hallintosuunnitelman mukaisen hankintasuunnitelman, joka pantiin onnistuneesti täytäntöön; panee merkille, että keskus käyttää neuvottelumenettelyä erityisesti arvoltaan vähäisissä hankinnoissa; korostaa, että neuvottelumenettelyn käyttöön liittyy riskejä; panee huolestuneena merkille, että 92 menettelystä 85:ssä, joiden osuus sopimusten kokonaisarvosta oli 60 prosenttia, keskus teki suoria sopimuksia menettelyissä, joissa oli vain yksi tarjous; toteaa, että suurin osa näistä tilanteista liittyi arvoltaan vähäisiin sopimuksiin; suosittelee, että keskus käyttää menettelyjä, joissa on mukana useita ehdokkaita, myös arvoltaan vähäisissä sopimuksissa, jotta voidaan lisätä vaihtoehtojen valikoimaa; kehottaa keskusta seuraamaan tehtyjä sopimuksia edelleen tiiviisti; pitää myönteisenä, että tilintarkastustuomioistuimella ei ollut huomautettavaa siitä, miten keskus on soveltanut julkisia hankintoja koskevia sääntöjä; pitää myönteisenä keskuksen edistymistä sähköisten hankintojen toteuttamisessa;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta, etiikka sekä avoimuus

22. panee merkille keskuksen nykyiset toimenpiteet ja jatkuvat pyrkimykset, joilla pyritään turvaamaan avoimuus, estämään ja hallitsemaan eturistiriitoja sekä huolehtimaan väärinkäytösten paljastajien suojelusta; panee tyytyväisenä merkille, että hallintoneuvoston jäsenten ja varajäsenten, johtajan ja tieteellisen komitean jäsenten sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset julkaistaan keskuksen verkkosivustolla; panee merkille, että myös tiivistelmä johtajan ja tieteellisen komitean jäsenten ansioluetteloista julkaistaan keskuksen verkkosivustolla;

23. korostaa, että unionin toimielimiin ja virastoihin sovellettavaa nykyistä eettistä kehystä haittaavat merkittävästi sen hajanaisuus ja olemassa olevien säännösten koordinoinnin puute; korostaa, että näitä kysymyksiä olisi käsiteltävä vahvistamalla yhteinen eettinen kehys, jolla varmistetaan tiukkojen eettisten normien soveltaminen kaikkiin unionin toimielimiin ja virastoihin;

24. korostaa, että tietyt virkamiehet täyttävät eturistiriidattomuutta koskevat ilmoitukset ja arvioivat eettisten normien noudattamisen itse; painottaa kuitenkin, että tällaiset omat ilmoitukset ja itse tehdyt arviot eivät riitä ja siksi tarvitaan täydentävää valvontaa;

25. pitää myönteisenä, että keskus hyväksyi heinäkuussa 2019 komission ja Euroopan oikeusasiamiehen suuntaviivojen ja suositusten mukaisesti käytännesäännöt ja käytännön suositukset, jotka koskevat keskuksen henkilöstön mahdollista vuorovaikutusta edunvalvojien kanssa;

([5]) Asia C-948/19 Manpower Lit.

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/104/EY, annettu 19. marraskuuta 2008, vuokratyöstä, EUVL L 327, 5.12.2008, s. 9.

Digitalisaatio

26. korostaa, että on tärkeää lisätä keskuksen digitalisaatiota sisäisten toimintojen ja hallinnointimenettelyjen osalta; korostaa, että keskuksen on jatkossakin toimittava tässä suhteessa ennakoivasti, jotta ehdottomasti vältetään digitaalinen kuilu virastojen välillä; kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että on toteutettava kaikki tarvittavat turvatoimet, jotta vältetään käsiteltyjen tietojen verkkoturvallisuuteen kohdistuvat riskit;

Sisäinen valvonta

27. pitää valitettavana, että sisäisen tarkastuksen vuonna 2015 tekemästä IT-hankkeiden hallinnointia koskevasta tarkastuksesta peräisin olevia kahta pitkään keskeneräisenä ollutta suositusta ei ollut vielä saatu päätökseen vuonna 2019, neljä vuotta tarkastuksen päättymisen jälkeen; panee merkille, että keskus on pannut täytäntöön kaikki suositukset ja päättänyt ne virallisesti tammikuussa 2020;

28. panee merkille sisäisen tarkastuksen tiedonhankintamatkan, jossa selvitettiin henkilöstöhallintoon liittyviä mahdollisia sisäisen valvonnan heikkouksia keskuksessa; pitää myönteisenä, että nämä mahdolliset puutteet eivät liittyneet petoksiin; kehottaa keskusta puuttumaan nopeasti sisäisen tarkastuksen havaitsemiin ongelmiin ja suosituksiin ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle kesäkuuhun 2021 mennessä edistymisestä suositusten täytäntöönpanossa;

29. panee tyytyväisenä merkille, että tilintarkastustuomioistuimen huomautusta Norjan keskukselle maksamasta rahoitusosuudesta, joka ei ollut suunnitellun rahoitusosuuksia koskevan mekanismin mukainen, on tarkasteltu ja sen suhteen on toteutettu toimia;

30. panee merkille, että sen jälkeen, kun uusi sisäisen valvonnan kehys otettiin käyttöön vuonna 2017 ja vuonna 2018 perustettiin tietokanta, jossa on täytäntöönpanon tilanne, keskuksen johtaja hyväksyi maaliskuussa 2019 uuden sisäisen valvonnan kehyksen lopullisen version; suosittelee, että keskus suorittaa vuotuisen arvioinnin sisäisen valvonnan kehyksen täytäntöönpanosta ja raportoi vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle arvioinnin tuloksista vuoden 2020 vastuuvapausmenettelyn yhteydessä;

31. panee merkille, että keskuksen petostentorjuntastrategia on peräisin elokuulta 2016 ja että keskuksen konsolidoidussa vuotuisessa toimintakertomuksessa ilmoitettiin sen täysimääräisestä täytäntöönpanosta; suosittelee, että keskus päivittää petostentorjuntastrategiaansa ottaen huomioon sen alttiuden petosriskeille ja päivittää toimintasuunnitelmansa vastaavasti; kehottaa keskusta raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle kesäkuuhun 2021 mennessä kyseisen päivityksen edistymisestä;

32. kannustaa keskusta tiedottamaan edelleen työstään, tutkimuksestaan ja toimistaan julkisen näkyvyyden lisäämiseksi;

33. panee merkille keskuksen kyberturvallisuuden ja tietosuojan parantamiseksi toteutetut toimet;

34. toteaa ilahtuneena keskuksen pyrkineen varmistamaan kustannustehokkaan ja ympäristöystävällisen työympäristön;

35. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 29. huhtikuuta 2021 antamaansa päätöslauselmaan ([7]).

([7]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0215.